СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 235. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 3-го грудня 1943. No. 235. Jersey City, N. J., Friday, December 3, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

МІЛЮНИ В ХАРЧАХ ІДУТЬ З ДИМОМ

НЮ ЙОРК. — Агенція Норт Америкен Нюсейпер Алаєнс призбирала дати про пожежі в харчових фабриках та складах з усіх стейтів Злучених Держав. Ці цифри виказують, що харчові припаси, призбирані дбайливо літами, пішли з димом упродовж кількох годин. Це діється в тому часі, коли хазяйки малих господарств напружують усі зусилля, щоб плекати городні перемоги для посилення змагань уряду. Найбільше знищення виказують пожежі млинів із готовими припасами муки, відтак склади мяса, дальше склади яринних продуктів у презервованім виді. Коли пожежі великих підприємств реєструють ґазети, їх шкоди можна ще обчислити. Але ще більше шкоди можна доглянути в пожежах малих складів, пекарень, торговель, хоч їх не дасться точно означити. Є дві головні причини пожеж: Недбальство у вичищуванню сміття і недостача апаратів до гашення пожеж. У ніякім випадку великої пожежі не доказано саботажу, вони повстають із недбальства.

КОРАБЕЛЬ ҐРІПСҐОЛМ ПРИВІЗ ІНТЕРНОВАНИХ З ЯПОНІЇ.

До пристані в Джерзі Сити прибув шведський дипльоматичний корабель Ґріпсґолм, що, як приналежний до невтральної держави, перевозить полонених, яких взаємно вимінюють між собою воюючі держави. Тим разом Ґріпсґолм привіз 1,440 цивільних людей, інтернованих в Японії. Між ними є 217 канадійців. Сцени небувалої радости можна було завважати серед вимучених неволею й подорожню людей. Та хоч самі вони веселі, то з їх уст не чути було слів догани для японського уряду, щоб не стягнути терору проти 6,800 американських громадян, що ще остають в японських таборах. Канадійців перевезено змісця до окремого залізничого потягу, його запечатано і пущено до канадійської границі. Американських громадян перепускають поодиноко агенти Федерального Бюра Інвестиґації, деяких з них затримують до точнішого слідства, а переважно пускають негайно після переслухання. Між тими, що їх випущено чути негодування на переповнення таборів інтернованими і недостачу нагоди для самоти.

ЗНИЖЕННЯ ПАЙКІВ НА ХАРЧІ.

НЮ ЙОРК. — Бюро Адміністрації Цін проголосило нову знижку на харчові пайки. Цілком звільнено від пайкування квашену капусту і неконцентровані зупи та цитрусовий сок („ґрейпфрут"), а значно обнижено пайки на різні роди мяса. Обниження пайків не має вплива на ціну. Маргарина, смалець і масло мають такісамі пайки як досі, а піднесено пайки на сир і рибу в бляшанках. Подрібну нову лісту пайкування розіслано до харчових крамниць, де кожна хазяйка може їх провірити.

СТРАЙК СЛУЖБИ ПО ШКОЛАХ НЕ ВДАВСЯ.

НЮ ЙОРК. — Довго заповіданий страйк шкільних сторожів не вдався, коли його викликала юнія, що належить до організації Луиса. На 3,000 наемців лише 197 послухали зазиву предсідника місцевого відділу юнії Юнайтед Констракшен Воркерс. Ізза страйку не замкнено ні одної школи і ані одна кляса не потерпіла якоїнебудь невигоди через „страйк". Це сталося тому, що Шкільна Рада задалегідь сповнила бажання наемців щодо підвишки платні.

РОЗДІЛЮЮТЬ ҐУЗИКИ З ПОРТРЕТОМ РУЗВЕЛТА.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Тефт у часі дебати над законопроєктом про висилку бальотів до голосування між вояків, видвигнув питання, пощо Бюро Воєнних Інформацій видало 50,000 ґузиків із портретом президента на одній стороні а з американським прапором на другій для розділу між арабів. Інші сенатори назвали це „ґузиком для кампанії", але не вміли перечитати арабського напису. — Сенат перервав ухвагу, щоб не признати права голосу неприсутним цивільним, що служать загранцею чи то в бюрах армії, чи в Червону Хресті, чи в організації ЮСО.

ЗАКОНОПРОЕКТ ФЕДЕРАЛЬНОЇ ЛЬОТЕРІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Джозеф Ф. Ґофі з Пенсилвенії зголосив проект закону, щоб створити федеральну льотерію при департаменті скарбу. Дохід з льотерії мав би піти на покриття коштів війни. Льоси малиб коштувати по $2, загальна суми виграш що два місяці малаб бути $500,000,000, платних федеральними бондами для 1,318 людей, що мали щастя „трафити на льотерію".

ДАЛЬШЕ АРЕШТУЮТЬ НЕБЕЗПЕЧНИХ НІМЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Бюро Воєнних Інформацій арештувало 51 німців за те, що висловлювалися ворожо проти змагань Злучених Держав та загалом критикували аліянтські осяги. Між арештованими є давніші члени німецького Бунду, а теж такі, що інвестували свої гроші в німецьких воєнних бондах, бо надіялися вернутися в Німеччину.

Ривалізація між Аліянтськими пресовими аґенціями

ВАШИНҐТОН. — Директор Бюра Воєнних Інформацій Елмер Дейвис, який є теж відповідальний за американську воєнну цензуру, вислав протест до британського міністра інформацій Брендана Брекена за передвчасне проголошення новинки про зїзд Рузвелта, Чорчила й Чіян-Кай-шека у Каїрі. Новинка вийшла з Лісбони в Портуґалії, але її перепустив англійський цензор 30 годин скорше, ніж було умовлено. Внаслідок цього німецькі пресові аґенції могли використати цю новинку із відповідним насвітленням, поки ще американські ґазети її оголосили. Щойно, як Дейвис завважав цю аномалію, випустив новинку для американської преси. Брекен оправдується тим, що новинка з Лісбони вийшла спонтанічно внаслідок напруження між кореспондентами. Тому, що таке поломання умови щодо часу випущення новинок повторилося вже кілька разів, один із американських кореспондентів запитався Дейвиса, чи він вжиє поваги президента Рузвелта для виключення таких несподіванок на будуче. На це Дейвис відповів, що він ужиє всіх засобів, щоб американська преса мала свою нагоду подати новинки вчас.

ЮНРРА НА ДОПОМОГУ ГОЛОДНІЙ ІНДІЇ В КІНЦЕВОМУ ЗАСІДАННЮ

АТЛАНТИК СИТИ. — На кінцевій сесії представників 44 держав для регабілітації світу признано як пекуче домагання Націоналістичної Індійської Ліґи в Америці, щоб прийти з негайною допомогою голодуючій Індії. Після цього виголошено ще 20 прощальних промов на вітвертім засіданню в готелю Клеридж. В імени Злучених Держав говорив помічник секретаря стейту Ачесон, як голова американської делеґації. Представник Англії полк. Лулин заявив, що програма Адміністрації Реліфу й Регабілітації Обєднаних Держав це „хрестовосний похід щоб принести харч для голодних, захист для бездомних, убрання для тих, що ходять у лахманах, а теж похід проти язви епідемій та за поворот домів міліонів полонених та тих, що їх трактують як невільників". Російський делеґат Василь Серґієв домагався найскоршої допомоги для російських територій знищених німецькою окупацією, а китайський делеґат пригадав на голод в його краю. Після закінчення нарад всі делеґати, експерти та їх помічники, разом 600 людей, виїхали спеціяльним потягом до Вашинґтону.

Американські кораблі на порозі Японії

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНОМУ ПАЦИФІКУ. — Американські кораблі посунули війну під самий поріг Японії, коли вони били з гармат по Ґасматі на Новій Британії та Мадангу на Новій Ґвінеї. Це було перше бомбардування з моря ворожих твердинь.

Брали в нюому участь легкі воєнні кораблі, відай нищителі. У Ґасматі є нові ворожі інсталяції. Напад на Маданг це був випад глибоко в японську територію.

КИТАЙЦІ ПРОГНАЛИ ВОРОГА З ЧАНҐТЕҐУ

ЧУН-КІНҐ. — По 40 годинах завзятих боїв китайські війська прогнали японські з Чанґтеґу. Китайський комунікат доносить теж про успіхи китайських військ в іншім секторі, а саме на захід від озера Тунґтінґу, де забрано кілька важних міст.

Операціям сухоземних військ у тому секторі помагали значно китайські й американські летуни.

Аліянтські бомбовики зробили великий рейд на Ранґун, важний порт у Бурмі.

АМЕРИКАНСЬКІ ВТРАТИ НА ТАРАВІ

ПЕРЛ ГАРБОР. — Адмірал Нимиц подав у своїм комунікаті, що в операціях, котрі закінчилися заняттям Тарави в ґрупі островів Ґилберта, американські сили втратили 1,026 маринарів. При заняттю Макина згинуло 65 вояків, а 121 було ранених. При заняттю Абемама згинув один маринар.

Всі наші втрати в операціях на Ґилбертах виносять 3,772. Хоча як це великі втрати, японські втрати ще більші, бо японці мали самих убитих 5,700.

ВОСЬМА АРМІЯ В ІТАЛІЇ НАСТУПАЄ ДАЛІ

АЛЖІР. — Не дивлячися на завзятий опір німецьких військ, восьма британська армія посунулася значно вперед. Кажуть британці, що німці там проявляють найбільший спротив цілої середземно-морської кампанії.

Британці заняли три міста: Ланчіяно, Кастельфрентано й Касолі. Німецькі втрати великі.

НІМЦІ ПРОБУЮТЬ НИЗКИ ПРОТИОФЕНЗИВ

ЛОНДОН. — Німецькі війська повели на російському фронті цілу низку проти-офензив, але червона армія не тільки їх здержала, але й поробила в кількох місцях менші поступи вперед. Завзятття в тих боях ще зростає. Бої ведуться тепер головно за опанування залізничих узлів: Житомира, Коростеня, Мозира, Калинкович, Жлобина, Рогачева, Апостолова, Знамянки й Сміли.

Російський натиск на німецькі війська у закруті Дніпра й на Криму не ослабає. Ґенералови Манштайнові не вдалося поправити їх положення.

ПІДГОТОВАННЯ ДО ІНВАЗІЇ. — Підчас нашу все має бути виконане в свій час: висаджування людей, вивантажування тяга зів, і т. і. Тому в американських воєнних таборах вправляють вояків у тій інвазійній точности. На світлині, знятій в одному таборі в Америці, вправляють вояків у висаджуванні повзів. Недалеко вибухає міна.

КАЇРСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОГОЛОШУЄ ВОЄННІ ЦІЛИ ПРОТИ ЯПОНІЇ

КАЇРО. — Президент Рузвелт, премієр Чорчил та головний китайський командир Кай-Шек видали по закінченню своєї пять днів триваючої конференції спільну заяву, котру дехто вже й прозвав Пацифічним Чартером, бо вона виявляє, до чого Аліянти хочуть добитися в війні проти Японії.

Отже Аліянти постановляють передовсім вести далі неуступчиву війну проти брутальних ворогів на морю, на сухоземі й в повітрю зо щораз збільшаючоюся силою. Вони заявляють, що відберуть Японії всі її територіяльні добутки на Пацифіку від 1914. року. Вони обіцяють віддати Китаєви назад утрачені ним краї: Манчурію, Формозу й Пескадорес. Вони постановляють прогнати Японію з усіх інших територій, які вона захопила насиллям або жадністю. Вони задумують повести низку воєнних операцій, поки не діб'ються від Японії безумовної здачі.

Цей Пацифічний Чартер позбавив би Японію всіх посілостей, набутих нею від 1895. року та звів би її до рівня третьо-рядної держави.

СКЛАД КОНФЕРЕНЦІЇ.

На конференцію, що тривала від 22. листопаду до 26. листопаду, приїхала з Кай-Шеком і дружина Кай Шека, котра, хоч і не зовсім здорова, була переконана, що її приявність потрібна. Кромі неї в китайській делеґації були: один адмірал, два ґенерали й інші.

Британська делеґація складалася разом зо 201 особи, а були між ними адмірал Мавнтбетен, секретар заграничних справ Іден, та великі делеґації з кожного майже британського міністерства.

Від Злучених Держав були адмірали, ґенерали, амбасадори та особисті [illegible]радники президента Рузвелта: Гопкинс і Гариме[illegible]

Учасники конференції жили в 34 приватних віллях положених в околиці готелю, в котрому відбувалася конференція.

ПИТАННЯ СТРІЧІ ЗО СТАЛІНОМ.

Конференція не подала заяви про стрічу представників трьох великих держав з преставником совєтського союзу, премієром Сталіном. Спеціяльно вона не потвердила поданої бюром Ройтера вістки, що Рузвелт, Чорчил і Кай-Шек уже виїхали на цю стрічу десь у північний Іран.

Цю вістку бюра Ройтера ґазетярі вважають дуже правдоподібною, не дивлячися на те, що вони виявляють невдоволення з того, що бюро Ройтера позволило собі подати вісти про конференцію перед виданням офіціяльного комунікату самою конференцією. Ґазетярі пригадують, що Сталін висказався проти покидання совєтської території, але північний Іран тепер окупований совєтськими військами так, що Сталін може почуватися там, як дома.

Зрештою ґазети звернули увагу на те, що багато точок у „Пацифічному Чартері" це немовби пропозиції вбік Сталіна, немовби Аліянти хотіли втягнути совєтський союз до війни проти Японії. Покищо одначе сумніваються, чи Кай-Шек буде приявний на конференції в Ірані, бо Сталін дуже пильно виминає конференцій, які Японія могла би взяти за якцію проти себе.

ВІДГУКИ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Обсерватори в Вашинґтоні вдоволені доказами скріпленої військової офензиви проти Японії. В подібному тоні висказувалися члени конґресу.

Кореанський провідник висказав зприводу конференції надзвичайне вдоволення за заповідження незалежности Кореї.

Американські часописи росписуються широко про конференцію. Не бракує й голосів критики: наприклад Гансон В. Болдвин пише в „Ню Йорк Таймс", що проголошення цілей проти Японії мусить тільки викликати більше завзяття серед японців, для котрих аліянтська перемога видно означала би знищення зусиль кількох останніх поколінь.

ВІДГУКИ В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН. — Британські ґазети підносять заяву каїрської конференції як знаменитий вступ до стрічі Чорчила й Рузвелта зо Сталіном. Вони висказують надію, що ця конференція відбудеся ще перед кінцем біжучого року, гейби вона ще не була вирішена. Публика дещо невдоволена тим, що конференція в Каїро не сказала нічого про стрічу зо Сталіном.

ВОРОЖА ПРОПАҐАНДА ПРО КОНФЕРЕНЦІЮ.

Німецька радіова пропаґанда не говорить про конференцію нічого іншого, як власне те, чого вні неї сподівалися. Передовсім вона применшує значення конференції. Каже при тому, що треба її було Аліянтам на те, аби піддержати свою воєнну мораль супроти поважних ударів, які Аліянтам завдає на Пацифіку Японія.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$7.00
на пів року	$3.75
На три місяці	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):	
На рік	$2.50
На пів року	$1.50
В Джерзі Сіті і Заграницею:	
На рік	$10.00
На пів року	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$7.00
Six months	$3.75
Three months	$2.00
Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
One year	$2.50
Six months	$1.50
Foreign and Jersey City Rates:	
One year	$10.00
Six months	$5.25
Three months	$2.75

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НА ВИСОКУ ЦІЛЬ

Добігає до кінця краєва кампанія за жертвами для Краєвого Воєнного Фонду. Ще тільки кілька днів остається до зложення жертв на цю ціль.

Пригадуючи на цей реченець, не треба чейже пригадувати, що обовязком кожного громадянина й кожної громадянки є зложити жертву на цю благородну ціль. Нині вже певно кожний громадянин і кожна громадянка знає, що значить жертва на Краєвий Воєнний Фонд. Є це передусім жертва на американського вояка, американського моряка, американського маринара, деб вони не були, жертва на піддержання їх моральної сили, їх ґарту духа, якого так багато треба в модерну війну.

Хто з нас має в цій війні брата, сина, кревняка, або принаймні знайомого, у його уяві жертва для Краєвого Воєнного Фонду це жертва передусім для піддержання воєнного духа наших найближчих, через доставлення їм здорової розривки в короткі хвилі між боями. Є це жертва на постачання чогось в роді тої опіки, яку вони мали з боку родини, на стільки це можливе серед воєнних умовин.

Навіть якби хтось з нас не мав нікого з найближчих у збройних силах краю, то й тоді він повинен почутися до обовязку скласти свою щедру жертву на таку моральну підмогу для цих сил, бож кожному звісно, що не для свого приватного інтересу ці вояки бються, а для добра нас усіх. Від їх перемоги залежить, у якому стані має найтися Америка в світі по цій війні. Від їх воювання залежати буде наш добробут. Від їх перемоги залежати буде, чи мають у світі бути заховані ті свободи, з яких нам дорога Америка.

Кампанія за жертвами на Краєвий Воєнний Фонд це властиво не збірка, а нагода для громадян показати жертвою, на стільки йому дорогі всі ці вартости, які заступають збройні сили Америки, та цей край, котрого добробут, становище в світі та моральний і політичний провід збройні сили боронять перед найстрашнішим ворогом, якого знала ідея правління народу, народом, для народу.

Американці українського роду, чи вони громадяни з уродження в цьому краю, чи вони стали добровільно такими по своїм свобіднім виборі, певно не останутъ позаду американців інших походжень, а покажуть щедрими датками на Краєвий Воєнний Фонд, як їм дорогий цей край, як високо вони цінять його добробут, політичний порядок і нагоди розвою, та як високо вони співчувають цій ґіґантській й героїчній боротьбі, яку ведуть збройні сили краю.

Світова спілка – шлях до світового замирення

Не знайдеться геній, щоби міг виробити такий плян світового замирення, що приніс би цілому світови відразу справжній мир. І не видумає такого пляну ніяка міжнародня конференція, хочби там засідали не знати які мудрі голови. Та проте треба прямувати до здійснення ідеї світового замирення. І то повільною, практичною дорогою спільного виконування певних спільних завдань і цілей, хочби таких, як от отворення великих незамешкалих просторів для кольонізації їх людьми з перенаселеної Европи. Бо якщоб взялися за розвязку ось цеї справи дві чи три великі потуги, допускаючи до себе й декого з малих держав з повними і рівними правами, та вивязались вдоволяючо з цього завдання, що то завдавало стільки клопоту і було одною з головних причин великих воєн, то чи не булоб природним, якщоб ота „спілка" далі захотіла істнувати й далі розвязувати ще й інші проблеми, допускаючи до себе ще більше число інших держав? І чи згодом, по довгих спробах, шляхом ось такої еволюції не повсталаб з усіх держав справжня „світова спілка", що булаб остаточною ліквідацією війни?

Ось таке розумує відома колюмністка Дороті Томпсон, вважаючи таке розумовання „Одиноким шляхом до мира". І пише про це під таким наголовком в „Америкен Меркюрі" (за грудень 1943).

Треба народам, а властиво державам, помішатись, пише вона, себто ввійти з собою в якнайтісніші звязки - союзи. Ось так, щоби можна було сказати, як сказав свого часу британський премієр Чорчил про британсько-американські відносини, що „ми вже таки добре помішались", бо вживаємо воєнні бази, кораблі, чи воєнне знаряддя, не оглядаючись, що до кого належить. Дороті Томсон хоче, щоб ось таке „змішання" вдержалось і по війні, коли іде про Злучені Держави і Велику Британію. А є проти тих, що хотілиб, щоби була знов торговельна чи яка інша конкуренція між ними. Вона посувається ще далі, бо каже, що до тої американсько-британської спілки треба притягнути теж й інших, бо „чим більше змішається з нами, тим ліпше". Зокрема хоче, щоб „змішатись" і з Росією, якщо це можливе, а далі з Китаєм і т. д. При тому підкреслеє, що такі „спілки" не повстають красномовними промовами і гарячими закликами, але — спільними інтересами, як теж досвідом, що доказує, що можна спільно працювати і доконувати добрих діл.

Як вдержувано мир давніше?

Люди завжди бажали мира. Але так є, що його не було. Вічний мир був тільки в мріях фільософів і пророків, але не в дійсности. І тому історія знає тільки два випадки, коли якийсь час спинювано загальні, великі війни, а людство тішилось свого роду миром.

В першім випадку це т. зв. „Римський Мир" (Пакс Романа). Це часи, коли старий Рим поконав усіх своїх більших суперників, включно з славною Картагіною, та коли потім римська імперія, поминаючи дрібні воєнні кампанії, мала 500 років спокою. Але й диктаторського панування. Цей світ не був одначе в нашому розумінню дуже великий, бо обіймав головно народи, що жили довкола Середземного моря і в сусідстві. І спокій цей не був осягнений мирним способом, а в першу чергу завоюваннями, брутальною силою, подібною до тої, яку вживає тепер Гітлер, що теж мав у пляні створити щось таке як „Пакс Романа". Та не зважаючи на те, як він повстав, це був спокій, за яким пізніші часи навіть тужили, коли одна війна котилась за другою.

Другим таким світовим замиренням вважають „Британський Мир" („Пакс Брітаніка"). Не був він побудований таким способом як „Римський Мир", хоч і Британія мусіла спершу зводити довгі боротьби, заки стала імперією і панею морей. Та вона ніколи не була аж такою сильною, щоби могла панувати так абсолютно як панував Рим. І це зрозуміле вже тому, що британська імперія була далеко більшою ніж римська. Вона була дійсно світовою, ґльобальною потугою. Такою вона стала ще й наслідком морських відкрить, як теж завдяки своїй промисловій революції, що поширила її світову торговлю. Але ніколи не було так, щоби Британія не мала ніякого другого поважного конкурента, як його не мав так довго Рим. І тому вона ніколи не могла володіти світом в такий абсолютний спосіб, як володів Рим над своїми землями. Рим теж не мав ніколи до діла з того роду назріваючим націоналізмом, з якими приходилось стрічатись Британії. Прецінь було так, що самі британці в Північній Америці просто перестали називати себе англійцями, а назвали себе американцями і відірвались від матірного пня.

Ось ті причини заважили на тому, що „Британський Мир" є властиво штучним твором; є витвором ґлибокого розуму анґлійців та їхньої великої політичної тонкости, а не грубої сили. Побудовано його на т. зв. Рівновазі Сил, на поділі світа на різні сфери, в яких в одному місці (як от на Далекому Сході) Британія мала абсолютну владу, в інших сферах не допускала до нічийого монополю, теж і свого, а в ще інших, як от в Африці, ділилась владою і територіями з іншими. В Америці визнавала вона повну владу Злучених Держав на їх землях, а щодо Західньої Гемісфери визнавала невтральність і Доктрину Монрова. Та найтяжче було їй „збалянсувати" Европу, в якій було чотири великі потуги: Франція, Німеччина, Австрія і Росія, а вкінці пята, себто Італія, піднесена до ряду потуг таки допомогою самої Анґлії, теж ради „рівноваги". Росію трактовано в Анґлії окремо, вважаючи її азійсько-европейською державою, яка моглаб захотіти добитись проводу в Европі, або в Азії. Тому Британія, де тільки могла, противилась експанзивним замірам Росії. Але теж і йшла з нею, коли треба було повалити когось з потуг, що пробовав захопити керму, як це сталось минулої війни, та як є і тепер.

Ось те „балянсування" змагало просто до цього, щоби не допустити в Европі до таких союзів, що булиб такі сильні, що моглиб загрожувати Анґлії, а маніпулювати так, щоби найбільша сила була по тій стороні, де є Анґлія.

Ось тої британської „Рівноваги Сил", пише Дороті Томпсон, ніхто в світі не любив. Але всі признавали, що завдяки ній Европа мала ще найдовше й найбільше спокою, в часі якого дійшла до такого добробуту, якого передше ніколи не зазнавала.

Проти одної сили, а за світову.

Та, як в випадку „Пакс Романа", так і в випадку „Пакс Британніка" маємо до діла — з одною потугою. Це вона панує чи керує. А ми, каже Дороті Томпсон, є проти цього. Миж пішли до війни, щоби не допустити до цього, щоб тільки один панував над світом. Але так є, що колиб відкинути оті дві світові спроби вдержування мира в світі, а не придумати нічого іншого, то значить те саме, що кинути цілий світ в анархію і нову боротьбу.

А крім цього так є, що „Рівновага Сил", що її здійснювала Велика Британія довгий час, пропала ще в 1814 році. Тепер, наприклад, Злучені Держави і Росія є з мілітарного боку ліпшими потугами, перша на морі, а друга на суші, в порівнанню з Великою Британією. Росія і Англія булиб разом теж непереможні. Злучені Держави і Росія булиб так само непереможні. І Анґлія та Злучені Держави булиб непереможні. Але так є, що всі ті комбінації, як і кожна зокрема, мають і певно малиб у будуччині противників, і то в своїх власних краях і поза ними. Крім цього навіть така комбінація як Злучені Держави, Велика Британія і Росія, що цілком певно моглаб трясти цілим світом, не є певна. Хто тільки трохи слідкує за історією конфліктів, що існували між тими потугами, знає, що так було та що таке може повторитись.

Колиж стає очевидним, що таке може повторитись.

Колиж стає очевидним, що одна потуга не може володіти світом і забезпечити йому мир, а болянсовання сил теж не дає ніякої певности, що мир зможе вдержатись, то тоді, каже Дороті Томпсон, треба братися за орґанізовання цілого світа для спільної охорони. Ось таке організовання треба починати негайно, хочби з тої „мішанини", про яку згадував британський премієр Чорчил, коли говорив про британсько - американську спілку.

Правда, це є проти „американської традиції", щоби американськими кораблями і вояками командувала американська команда. Але так є, що командує. І це нікому на зле не виходить. Подібне можна сказати про британських вояків, чи британські кораблі, що є під американською командою. З ось таких початків, думає Дороті Томпсон, зачинаються великі діла, зачинається органічне споєння. Після цього зразку треба приступати до споєння теж і з іншими народами і державами, а з цього, по довгих трудах і дуже довгих літах. може повстати „світова орґанізація", чи „спілка", нова „світова сила, що одинока зможе завести тривкий світовий мир.

Проф. М. Чубатий.

Московська Конференція з погляду европейських українців

Умова та доконані факти.

Підписання договору поміж Америкою, Совєтською Росією та Анґлією після конференції керманичів заграничної політики тих трьох держав та проголошення відповідної декларації в Вашинґтоні, Лондоні та в Москві в дні 1. листопада 1943, вважає дехто за найважнішу політичну подію в часі теперішної світової війни. Чи дійсно ця умова є найважнішою подією, покаже недалека майбутність. Анґльосаський світ, як і взагалі світ західної цивілізації, що привик словам та врочистим зобовязанням приписувати реальний зміст, слушно може вважати московську умову за найважніший акт цеї світової війни. Одначе ми, люди з погранича східної Европи, що знаємо ментальність сходу, оцінюємо цю подію трохи інакше.

Для комуністичного світа важнішою справою за всі умови є доконані факти. А ці доконані факти Москва підготовляє для цілої Европи з Італією та Францією включно, де московська мова встановляє демократичну владу. Москвою доконані факти дають вже нині такі плоди, як братовбійчу різню на тих теренах Югославії та Греції, де вже прогнано німецьку окупацію. Перед кількома днями кватира комуністичного югословянського ґенерала Тіто донесла про вбивство 1400 ворогів „націстів і михайловичівців". Кілько між вбитими було ворогів націстів, а кілько „ворогів югословян михайловичівців", не говориться. Може 50 на 50, а може й перевага в користь „ворогів михайловичівців". Це таке проголошено тиждень по проголошенню московської умови. А ці вороги михайловичівці це одна із союзних націй демократичного світа, союзники Америки та Анґлії.

Таке саме, як в Югославії, є теж в Польщі, на теренах опанованих патріотичним підземеллям, з тою тільки ріжницею, що польське населення, подібно як й західно-українське, впродовж 20 літ через сусідський тин тільки мало за багато часу та спосібности пізнати „московську демократію" та її свободу, тому партизанів там менше, а більше патріотів.

Таке саме готовиться для Румунії, Болгарії, Угорщини, а навіть для самої Німеччини. Підсунеться червоний фронт ближче Франції та Італії, найдуться й там патріоти та партизани. Це дійсність, це факти, а що інше умова.

Щож постановляє московська умова.

Московська умова вирішує засадничо дві справи. Перша справа це успішне покінчення війни з Німеччиною, друга справа це установлення повоєнного міжнародного тіла, що вирішувалоб мирним шляхом усі міжнародні справи. Чи це вирішування має йти по засадам Атлянтійського Чартеру та чотирьох свобід, що доси були моральною плятформою теперішної війни, нічого не згадується, дарма, що Атлянтійський Чартер підписали всі три великі договорюючі держави з Росією включно.

Умова вирішує ще тільки справу відбудови Австрії, заведення демократичного ладу в Італії та покарання воєнних кримінальних злочинців держав осі.

Про повоєнні границі конференція нічого не вирішила. Світова преса одначе заговорила, що в Москві напевно пересудили долю балтійських держав, західної України та східних провінцій Румунії. А-

(Докінчення на стороні 3-тій)

ІВАН ФРАНКО

Борислав Сміється

(Повість)

80)

До самого полудня того понеділка вони не знали навіть докладно, чи справді воно так сталося, чи справді у всіх ямах, і кошарах, і маґазинах, і нафтарнях робітники не взялися до роботи. Вони довго бігали по вулицях, мов гінчі пси, хапали кожного стрічного ріпника за плечі дрожачими руками і хоч, очевидно, пальці їх радіб були, мов залізні гаки, нерозривно впитися в робітницьке тіло, то прецінь, хоч силуючись, вони питали ласкаво-вривано:

— Ну, Грицю, чому не йдеш до роботи?

— Не маю роботи.

— Як нема? У мене є.

— А багато заплатиш?

— Ну, не питай, а йди роби. По чому люди, по тому й я.

— Не піду, мало.

— Не підеш? Як то не підеш? А щож будеш робити?

— То вже моя річ. Не питай.

Мов скажені, бігали підприємці вулицями, полюючи на робітників, але живо переконалися, що даремна їх робота і що робітники, очевидно, змовилися. Правда, багатьом не хотілося вірити в можливість робітницької змови в Бориславі, а інші, хоч і вірили, то так були оголомшені на разі тою подією, що й самі не знали, що робити і як собі радити. В своїй безрадности вони бігали, розправляли про свої можливі втрати, про нечуване зухвальство робітників, про упадок ґешефтів у Бориславі, але нікому не прийшло й на думку подумати про якунебудь поміч, окрім хіба жандармів. Навіть того не старалися розвідати підприємці, чого властиво хочуть робітники. Так минув перший день війни в спокою. Обі воюючі сторони, зрушені й затривожені новою і небувалою доси появою, старалися висапатися, успокоїтися, зібрати свої думки докупи, розглянутися в положенню.

Святкуючі робітники якось несміло ходили по вулицях, не збиралися в більші купи, а тільки малими купками громадилися по затилях та розмовляли про те, що далі діяти. Тільки за Бориславом, на толоці, була більша купа: там варили кашу й розділяли між потребуючих, у найбільшім порядку, по кошарам; там також був осередок ради, були всі побратими, був Бенедьо.

Бенедьо був на вид спокійний, говорив рівним звучним голосом. Тільки очи незвичайно блискучі, лице незвичайно бліде і свіжі, глибокі морщини на чолі свідчили про те, що його думка працювала з великою натугою. Рада йшла над тим, які поставити жадання підприємцям на випадок угоди. Майже всі радили жадати небагато, щоб це тим певніше одержати. На те сказав Бенедьо:

— Правда ваша. Хто менше жадає, борше дістане. Але знов у нашім ділі гірша річ була би жадати замало. Адже ж коли ми підняли війну, то вже треба, щоби мали з неї якусь познаку. А головна річ, як я гадаю, поставити такі жадання, котрі нам не тільки влекшилиб наше щоденне життя, але заразом позволили би нам ще ліпше війти в силу, стати ще міцніше на ногах. Бо то, видите, і так може бути, що підприємці тепер, під натиском, пристануть на все, особливо як побачать, що ми ні самі не робимо, ні інших не допускаємо до роботи. Але потім, скоро ми пристанемо на їх обіцянки й покинемо війну, а вони бух, і назад прикрутять нас ще гірше, ніж попередно бувало. Про те я й кажу: треба нам такі жадання поставити, щоб ми забезпечилися в разі недодержання слова, щоби ми мали силу в кожній хвилі наново розпочати таку саму війну, коли того буде треба.

Всі признали справедливість тої бесіди. Бенедьо говорив дальше:

— Досі чень усі ми переконалися, що наша сила лежить у громаді, лежить у тім, коли всі будемо держатися купи. Доки ми жили кожний про себе, не дбаючи про інших, доти не могло у нас і мови бути про якусь поміч, а тепер, як самі видите, спільними силами ми дійшли до того, що могли розпочати таке велике діло: війну з багачами. І мені здається, що доки ми будемо держатися купи, доти багачам не вдасться взяти верх над нами. Отже, треба тепер попеについては усього поставити їм такі жадання, щоб опісля наша громада не тільки не розпадалася і не була розбита, але, противно, зміцнювалася чимраз більше. Щоби наша робітницька каса не випорожнювалася, а все більшала. Бо добре то якийсь сказав: де добре громаді, там добре й бабі; як буде наша громадська сила міцніти й розвиватися, то при тім і кожному поодинокому буде ліпше, бо громада зможе його в кожній біді рятувати, і підприємці будуть мусіти нас боятися і не посміють зламати свого слова, не посміють обходитися з робітником, як з худобою або й ще гірше.

— Так, так! — загомоніли кругом робітники. — Але чогож на такий спосіб жадати?

— Я би гадав ось чого: поперше, розуміється, щоби платню нам півищено: тим, що до ями йдуть — найменше дванадцять шісток, тим, що на верха, — ринського, а найменше — вісім шісток; подруге, щоби ніхто не смів побирати ніякого касієрного; потретє, щоби до робітницької запомогової каси, крім робітників, давали вкладки також і підприємці, кожний найменше по ринському місячно; дальше, щоби в разі нещасливого випадку, смерти, каліцтва обовязані були платити за шпиталь і ліки, а також рятувати осиротілу робітницьку родину хоч через півроку. Я гадаю, що це жадання не надто великі, а для нас із них вийшла би значна пільга.

(Дальше буде).

НАЦІСТСЬКЕ РАДІО — БАРОМЕТЕР УСПІХІВ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ

ВАШИНГТОН. — Люди, що рекордують німецькі радійові програми для інформації урядовців Обєднаних Держав, кажуть, що націстське радіо є найкращим барометром успіхів демократичних країн. Бо як тільки вони зачинають з собою солідарно співпрацювати, то націстська пропагандивна машина мовчить, якби води в рот набрала. Наприклад, найновіший огляд націстських домашніх радіопрограм показує, що німці зовсім нічого не згадують про наслідки московської угоди, яку підписали Гол, Іден і Молотов. Конференція в Москві дала дуже добрі наслідки й заставила Обєднані Держави до тісної співпраці, але німецька публіка зовсім про це не знає. Міністер пропаганди П. Дж. Гебельс, тримається тої засади, що німці не повинні знати, що робиться в Обєднаних Державах, бо якби сказав правду, то це заперечилоб ті брехні, які він постійно поширює в Німеччині про Аліянтів. Тому власне німецька публика не чула по радіо нічого про наступні справи в Обєднаних Державах:

1. Про принняття в сенаті Злучених Держав резолюції відносно повоєнної організації для вдержання мира.

2. Про зорганізування Обєднаними Державами слідчої комісії воєнних переступств.

3. Про те, що амбасадор Злучених Держав в СРСР, Гериман, сказав, що Америка помагатиме Совєтському Союзові регабілітуватися і що буде з ним тісно співпрацювати у військових справах.

4. Про те, що секретар скарбу Генрі Моргентав заявив, що наслідком московської конференції Совєтський Союз бра тиме участь в нарадах стабілізації валюти й створення міжнародного банку.

5. Про те, що в своїй промові з нагоди 26-тої річниці істнування Совєтського Союзу, премієр Йосиф Сталін одобрив аліянтську політику в Італії, та що він сказав про другий фронт і про співпрацю Обєднаних Держав взагалі.

Націстська пропагандивна машина все те промовчала, а про інші дві важні справи в колі Обєднаних Держав німецьке радіо і преса тільки побіжно згадали. Наприклад, Гебельс уважав за відповідне повідомити німців, що британський міністер закордонних справ Ентоні Іден відбув в Каїро нараду з турецьким міністром закордонних справ Менеменціоґлю, на якій мала бути піднесена справа турецької невтральности. Друга справа, яку німецьке радіо відзначило, це факт, що 44 держави згодилися оснувати Допомогову і Регабілітаційну Адміністрацію Обєднаних Держав (Ю. Ен. Ар. Ар. Ей).

Це знак, що збільшаючася співпраця Обєднаних Держав підриває мораль німецького народу і націстська верхівка її промовчує. Але бувають випадки, що вона зраджується, бо одна з німецьких газет з 8. листопаду, написала, що московська конференція мала психологічний ефект на німців. Газета признала, що посвячення багато часу на обговорення повоєнних питань зробило на німецький нарід найбільше враження, бо для німців це доказ, що Обєднані Держави уважають, що перемога буде по стороні демократичних держав.

(З чужомовної дивізії Уряду Военної Інформації в Вашингтоні).

НІМЦІ ОСЛАБЛЮЮТЬ ДОНЕСЕННЯ ПРО ВИСЛІДИ АЛІЯНТСЬКИХ БОМБАРДУВАНЬ.

АЛЖІР. — У руки аліянтських військ попали офіціяльні комунікати, видавані німецьким військовим командуванням для німецьких вояків в Італії. Має ця публікація видно на меті ослабити серед німецьких вояків враження вісток про бомбардування німецьких міст аліянтськими літаками. Вона передусім поменшує величину знищення від бомб, потім дає запевнення, що уряд дбає за жертви рейдів, й наконець переконує вояків, що вони все таки мусять далі воювати до кінця.

НІМЦІ БУДУЮТЬ В ГАЛИЧИНІ ОБОРОННУ ЛІНІЮ.

БЕРН, Швайцарія, (ОНА). — З Франції прийшла вістка, що німці депортували до Польщі около 15,000 жидівських робітників, які пізніше будуть вислані в Галичину будувати нову оборонну лінію для німецького війська. З Італії також вислано в Галичину кілька тисяч жидів, яким сказано, що їх не будуть там вбивати, а заставлять до праці при будові шутрованих доріг.

В шведській пресі вже давно були вістки, що німці будують в Галичині нові укріплення і, що як червона армія вижене їх з України, то німці будуть старатися спинити большевиків над Дністром.

ДРУГИЙ КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

В ДНЯХ 22. і 23. СІЧНЯ 1944. Р.

В 25-ту річницю проголошення злуки всіх українських земель в одну Соборну Незалежну Українську Державу, горожани вільної землі Вашингтона — бувші співворці й співучасники тої історичної події та їх нащадки зїдуться в місті Філядельфії, колисці Незалежности Америки, щоб узяти участь у Другому Конгресі Американців українського походження.

Віримо, що в усіх наших громадах уже йдуть приготування до цего Конгресу. Щоб Конгрес був як слід підготований, щоб успіх його був запевнений, пригадуємо щераз кілька правил, яких треба держатись при виборі й висилці делегатів на цей Конгрес:

1) Бажаним є, щоб на цьому Другому Конгресі були заступлені всі українські громади в Америці через своїх делегатів.

2) Делегатів має право висилати на Другий Конгрес: кожна церковна громада-парохія, кожний місцевий відділ загально-національних організацій (як запомогових, чи Союзу жінок чи Ліг молоді) і кожне місцеве товариство, братство, сестрицтво чи клюб, як старших так і молоді. Всі делегати з одної місцевости творять представництво своєї кольонії. Кожне окреме товариство може висилати **не більше як двох делегатів.**

3) Кожне товариство (парохії, братства, сестрицтва, клюби) обовязані зголосити своїх делегатів не **пізніше як до кінця місяця грудня 1943 р.**

4) Кожний делегат обовязаний мати **карту вступу,** одобрену й підписану головою і секретарем Укр. Конгр. Ком.; тому товариства, висилаючі делегатів, зволять офіційно, за підписами своїх урядників і печаткою своєю, зголосити своїх делегатів, подаючи точно своє повне імя, адресу й імена та адреси вибраних делегатів **не пізніше як до кінця місяця грудня 1943.** По отриманні зголошення делегатів, секретар УКК вишле їм карти вступу. Делегати, що таких карт вступу не одержать, не зможуть брати участи в Другому Конгресі.

5) Кожний делегат обовязаний вплатити **5 дол. реґістраційної оплати,** або наперед, або при вступі на салю Конгресу.

Всю кореспонденцію в справі Другого Конгресу й делегатів просимо адресувати до секретаря:

Mr. BOHDAN KATAMAY, Sec'y UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE
817 NORTH FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, 23, PA.

Час короткий — всего один місяць. До кінця грудня цего року Екзекутива УКК повинна знати всіх зголошених делегатів. Кожний делегат одержить на час свою карту вступу, без якої участи в Конгресі ніхто не зможе взяти.

Програма Конгресу буде проголошена окремо в половині місяця грудня.

Богдан Катамай, секр У.К.К.

Московська Конференція з погляду европейських українців

(Докінчення зо сторони 2-гої)

мериканський секретар Кордел Гол категорично заперечив такі поголоски та заявив, що справу границь відложили аж до кінцевої мирової конференції. Немає підстави сумніватися у щирість заяви такої поважної людини як Кордел Гол, хоч на передодні саме цеї заяви совєтський амбасадор в Мексику Уманський заявив виразно, що совєтська Росія займе цілу Західну Україну та Білорусь. Не говорив виразно, але напевно то саме думав про балтійські держави та східну Румунію. Ми вже бачимо виразну незгоду поміж американським поглядом та совєтським. Таких поглядів річ природна буде десятки, бож американська демократія та совєтська диктатура це огонь та вода, і ніхто хіба не пропустить, щоб традиційна американська демократія мала сама себе заперечити, себто заперечити 170-літну свободолюбну традицію американської історії та хотілаб приложити руку до поневолення цілих народів, що живуть в центральній та східній Европі.

Реакція на Московську Умову в Америці.

Реакція на московську умову в Америці дуже різнородна. Поважна велика преса засадничо приняла умову прихильно беручи за правду її текст та в переконанні, що він буде переведений чесно усіми партнерами в життя без доконаних фактів з боку совєтської Росії. Американському громадянству йде про скоре покінчення війни в Европі та забезпечення мира.

Совєтофільська преса в Америці, яка вже давно не має нічого спільного з американською демократією та яка цілі народи запихалаб у московську неволю як хліб насущний, приняла московську умову з ентузіязмом.

Всеж таки спершу немов незозієнтовано та несміло, але з кожним днем сміліше зачинає відзиватися американське сумління, що московська умова може відходить від моральних засад теперішної війни. Найбільше мужно виступила урядова агенція католицького єпископату „Нешенел Католик Велфар Конференс", яка приймаючи московську умову в засаді як крок наперед, щоб розвязати теперішну міжнародну кризу всеж таки висказує поважні застереження, чи Атлянтійський Чартер та проголошені засади свободи для всіх народів будуть збережені. Без того усе кровопролиття та жертви цеї війни булиб даремні. Мабуть заява такої поважної установи, що може говорити в імені 23 міліонів американських католиків, склонила Кордела Гола видати заяву, що справа границь у Москві невирішена, але відложена до кінця війни.

Московська умова та Україна.

На московську умову европейський українець дивиться з таким самим жахом, як всі свободолюбні народи, загрожені совєтською Росією. Сама умова, що малаб помогти технічно знищити німецьку диктатуру та її військову машину, спричинників руїни нашої батьківщини України, вважаємо справою корисною. Продовжування війни в Европі та можливість поновного наступу німців на схід булоб прямо катастрофальне для українського народу, а навіть загрозливе для його істнування. Тут безумовно вже кращий наступ червоної армії через західноукраїнські території та заведення там спокою.

Спокій одначе може там тільки тоді прийти, коли Західна Україна та інші частини відбитих від націстів українських просторів дістануться не під совєтську, але під аліянтську мілітарну адміністрацію. Західна Україна хоче такої самої людської та гуманітарної адміністрації, яка є в Африці, на Сицилії чи в полудневій Італії. Московська умова навіть таке предвиджує, що відібрані доси окуповані націстами території дістануться під аліянтську військову адміністрацію. Цього саме тільки хоче нині український нарід. Аліянтська військова адміністрація одинока в силі принести цій країні спокій.

Аліянтська військова адміністрація одинока в силі забезпечити місцевому населенню можливість висказати свою волю про дальшу державну приналежність цеї країни. Хто знав відносини на Західній Україні аж до цеї світової війни, до серпня 1939, той знає які рішучо противсовєтські настрої панували на Західній Україні. Я глибоко переконаний, що при свобідним плебісциті там за совєтським володінням не заявилобся більше як 5% українського населення, а може тільки біля 10% усього населення Західної України. Претенсії Росії вважати цю країну частиною совєтської імперії є брутальною наругою над волею народу, що вже на сто відсотків дозрів до власного державного життя. Зрештою то саме відноситься й до совєтської України.

Тим самим я не хочу сказати, що український нарід Західної України хоче вернути під Польщу. Того бажання там нема. Для европейського українця не істнує, проблема чи під Польщу чи під Росію. Там істнує одиноке питання як українському народови стати самосвоєму господарем на українській землі. Европейські українці не шукають ніякої неволі. Також право, себето рішити про себе мусить дістати український нарід в імя примітивної міжнародної етики та справедливости. Не станеться це — над українським народом буде доконаний звичайний міжнародний злочин. Оце погляди европейських українців з нагоди московської конференції.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ГЕРБЕРТ ЛІМАН ПРО ЗАВДАННЯ ОРҐАНІЗАЦІЇ „Ю. ЕН. АР. АР. ЕЙ."

Зараз після того, як бувший губернор Герберт Ліман був одноголосно вибраний головою Допомогової і Регабілітаційної Адміністрації Обєднаних Держав, що за ініціялами перших слів англійської назви відома, як „Ю.Ен. Ар. Ар. Ей", виголосив радіопромову, в якій сказав, що згадана організація не буде старатися встановити „міжнародну контролю народних інтересів" але що вона буде нести ратункову поміч „людям, котрі самі собі помагають".

Це була перша офіційна промова в якій Ліман говорив про завдання своєї організації. Вона складається з тридцятьох Обєднаних Держав і одинадцятьох посторонніх, які згодилися співпрацювати. В своїй промові бесідник повторив заяву американського делегата на конференції, який говорив, що потреби держав є такі великі, що ніодна нація не є встані сама раду собі дати і для того всі країї мусять ділитися ресурсами з іншими державами. Кожна з них даватиме до спільної організації після своїх сил.

Дальше предсідник Ліман сказав, що Допомогова і Регабілітаційна Адміністрація Обєднаних Держав „повинна стати одним з найбільших чинників у виграні війни і в консолідації мира" та що:

„В наших завданнях ми повинні руководитися не лиш людським сентиментом, співчуттям, але й простим розумом та спільним інтересом.

„Якби Обєднані Держави перемогли держави Осі, а не були приготовані дати тим нещасним людям, що роками жили в неволі надією вирватись з чужого ярма, помочі, то це булоб не простиме; це булаб зрада й відречення засад людської цивілізації".

Бувший говернор ньюйорського стейту завше підчеркував значіння „простого розуму" і говорив, що Допомогова і Регабілітаційна Адміністрація Обєднаних Держав працюватиме в напрямі здобуття скорої перемоги, а як така буде осягнена, то робитиме все можливе, аби привернути в окупованих краях нормальні господарські відносини. Ліман сказав, що „негайна поміч жертвам війни, придбає нам нових спільників в боротьбі", і „приспішить нормалізацію продукції, торговлі та поможе нам скорше примістити до праці демобілізованих вояків. Іншими словами кажучи, поможе нам скорше привернути волю на світі".

ЕДВАРД БЕНЕШ ВИЇХАВ ДО МОСКВИ НА ПЕРЕГОВОРИ.

КАЇРО, Єгипет. (ОНА). — Президент Чехословаччини Едвард Бенеш виїхав до Москви на важні переговори. По дорозі він вступав до Каїра і конферував з представниками югославського уряду. Про що саме вони говорили, ще не знати, але кажуть, що Бенеш мав сказати югославському премієрові Божидару Пурічу, що англійський і совєтський уряди булиби раді якби югославське правительство в Каїрі менше займалося нутрішною боротьбою, бо ніде правди діти, Югославія ще находиться під пятою німецького наїздника, а поважні югославські державники сваряться, хто з них яким міністром буде.

Ходять слухи, що англійський і совєтський уряди невдоволені з того, що генерал Міхайловіч робить і що вони вже віддавна настають на те, аби югославське правительство приказало йому співпрацювати з партизанами.

Президент Беннеш мав заявити, що перед відїздом з Лондону, він конферував з кількома членами польського уряду про польсько-совєтські відносини. Тутешні політичні круги є тої думки, що може поляки просили Бенеша, аби він посередничив в справі відновлення дипломатичних зносин з совєтським союзом.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШИКАГО, ІЛЛ.

Різдвяний Дар шікаговських українців Америці.

Двайцять сім різних національних груп міста Шікага працюють тепер дуже запопадливо над придбанням фондів для закупу різдвяного дарунку нашій державі. Рішено, що таким дарунком має бути воєнний кружляк (крузер) куплений коштом і працею всіх різнонаціональних груп в Шікаго. Перед у збиранню ґроша на нашу справу ведуть греки, а українці є на сірому кінці. Збирання фондів на кружляк відбувається купном воєнних бондів. Всі воєнні бонди куплені в 3. воєнній позиції, йдуть на закуп кружляка. На бажання Департаменту скарбу в порозумінню з місцевими американсько - українськими організаціями призначено було неділю, 28. листопада як „Український День" продажу воєнних бондів. У той день по всіх українських громадах відбулися окремі збори продажу воєнних бондів на кружляк. В тиждень пізніше відбудеться ще віче в домі відділів У. Н. Союзу в тій справі.

В неділю, дня 12. грудня, у величезній салі Медайна Темпл відбудеться масовий здвиг всіх 27 національних ґруп, що називається „Патріотичне Кружлякове Віче". Кожний громадянин, що купив один бонд 3. позички, має вільний вступ, як купив більше бондів, то дістане більше вступних білетів. Всі ті, що закупили 500 долярові бонди, дістануть окреме місце для того роду гостей.

З нагоди цього віча відбудеться концертова програма, в склад якої увійдуть музичні точки різних національних груп як також виступи артистів фільмових, радіо і екрану. Урядовці міські, стейтові і визначні особистости армії і фльоти рівнож возьмуть участь. Головним промовцем на Вічу буде високий урядовець з Вашингтону. По концертовій програмі відбудеться святочна передача 35 міліонів в бондах на закуп воєнного корабля. На цьому кружляку буде сказано, хто купив його, отже буде там і українське імя. Звертається увагу шікаговським українцям, щоби слідили за того роду справами також в американських часописах, бо в американців українського походження, що репрезентує українців в тому вічу і в інших того роду підприємствах немає ні грошей ні людей забогато, щоби про все сейчас писати і проголошувати. Бо того рода праця потягає за собою багато часу, а Ліга як і взагалі інші організації тепер є „шорт оф менпавер", нема кому в нас навіть до газети написати.

Степан Куропась,
пресовий референт Кружлякового Віча в Шікаго.

СИРІЯ ЗВІЛЬНЯЄТЬСЯ ВІД ФРАНЦУЗЬКОЇ ОПІКИ.

КАЇРО. — Сирія зробила дальший крок до звільнення себе з під французького панування, коли палата послів відкликала постанову конституції, на основі котрої французький високий комісар має право ветувати ухвали парляменту.

НАЦИСТИ ЗНИЩИЛИ ГРЕЦЬКЕ СЕЛО НА КРЕТІ.

КАЇРО, Єгипет, (ОНА). — Грецькі державні кола довідались, що минулого тижня німецька влада на острові Крета казали зрівняти з землею грецьке село Воріца. Знищили за те, що місцеве населення давало поміч грецьким партизанам, і не хотіло видати місця їх перебування. Кажуть, двох людей німці розстріляли, а решті населення казали йти, куди його очі несуть.

ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ФАРМЕРСТВА

Йде тут не про демократизацію в політичному значінню, а в економічному. Значить, дати людині можність стати фармером, хочби не мав доволі гроша, або не мав доволі досвіду. Це тому, що фармерство, тобто сільське господарство є підставою існування людини, головно в первісному стані. А як в краю повстане зрізничкування занять у всіх напрямках, то всетаки фармерство є признакою економічної с а м о в и с т а р ч а л ь н о с т и краю. Отже тому багато місця присвячується фармерському станови в Америці, щоб фармерство відзискало своє значіння.

Війна, хоч є нищителем великих людських цінностей, водночас є і чинником винаходів, а з ними й поступу. Для виживлення населення в часі війни наш уряд мусів поробити спеціяльні уступки фармерам, дати мі кредит, ба навіть і субсидії, щоб лише спонукати їх продукувати харчі. Алеж після війни цей ненормальний стан не може тривати і тому треба заздалегідь підготовити пляни для переміни напрямку праці у фармерстві. До цієї ціли мусять бути використані і деякі воєнні винаходи.

Департамент рільництва у Вашингтоні завзято підтримує продукцію горіхів так званих „пінатс" у часі війни, бо їх довіз стриманий із заграниці. Таксамо незвичайно багато потребує наш край фасолі соя. Але все те минеться з хвилиною заключення миру, а фармер остане в клопоті, що робити з полем, яке було приноровлене до продукції пінаців чи фасолі соя. Отже треба такі землі перемінити для плекання таких продуктів, які будуть мати попит не лише в самому краю, але теж і поза краєм. Хтось мусить фармерам помогти в тому, бо самий фармер не буде всилі. Отже це один взірець, де уряд буде мусіти вийти з плянами та з фінансовою допомогою.

Другий взірець: Федеральний уряд накупив багато міліонів акрів землі для воєнних цілей. Війна не може тривати вічно. Уряд не може тримати безупинно великі простори землі. Їх треба буде позбутися, найліпше продати людям, що схочуть фермерувати. Таким треба теж помогти фінансово та вказати, як розпочати господарку на землі, що була вживана для нефармерських цілей.

Третій взірець: Заробляють тепер робітники по фабриках багато гроша. Після війни деяких фабрик не буде, а лишаться безробітні. Треба їм дати раду, як осісти на фармі, як господарити, і як стати незалежним економічно. І т. п.

Серед різних „проектів для післявоєнного ладу уряд плянує теж і заняття для фермера-робітника. Робітник, що має більшу родину, може легко перемінитися у фармера, бо не потребує наймати робітника, а крім цього він може випродукувати доволі харчів для свого власного прожитку, щоб не збільшувати громади безробітних. Тому придумано плян, щоб новітній фармер мав ниву, город, сад, а при тому мав спромогу ще й трохи заробляти. Осьтому будуть наладжувати фармерське життя на нових основах, недалеко робітень, фабрик, промислових підприємств. Міське населення може пляново переноситися на село, не відчуваючи наглої переміни.

Міський робітник передусім привик до культурної вигоди. Він має всі найновіші винаходи, має легку комунікацію, має дешеву електрику, ґаз; має всі потрібні для родини школи, має все, що лише може мати культурна людина. Фармері досі були упосліджені. Вони не могли посилати дітей до вищих шкіл, бо це великі кошти, хіба, що хто був промисловим фармером, багатієм. Отже уряд плянує велитенські реформи вже безпосередно після війни. Дороги комунікації такі, щоб легко дістатися до любого місця. Школи в такім положенню, щоб фармерські діти могли з них користати так, як користає міське населення з міських шкіл. А для улекшення праці на фармах уряд поможе набувати машинерію чи прилади господарські на дешеві сплати. Таксамо наладжений буде фармерський кредит на загосподарювання, на розбудову домів, на закупно живого інвентаря.

Це придумується з виразною ціллю, щоб населення могло жити в здоровому середовищу, в санітарних відносинах; щоб мати і шпиталі, на випадок недуги і першу поміч в наглих випадках і допомогу при збуванню фармерських продуктів. Значить, щоб фармер позбувся журби, що зробити з своїми плодами. Такий є плян „фамілійного фармерства", знаний українському громадянинови здавна. Колиж український еміґрант олинився в незнаному краю і не був всилі спромогтися на своє самостійне життя, то з часом він таки привик до відносин і дає собі раду. Приходить старість, колишній еміґрант не має фізичних сил до заробітків по містах, крім цього відчуває потребу чистого повітря та здорового харчу. Тепер йому може трапитися нагода вернутися до свого рідного заняття, до сільського господарства. Хай лише глядить за цією нагодою і її не легковажить.

ВІДЗНАКА Й ВІДЗНАЧЕННЯ. — На отсім літаку намальовують велику бомбу на знак, що літак відбув уже 50 бомбових рейдів.

АРҐЕНТИНСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ ПРОТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

МОНТЕВІДЕО, Уругвай, (ОНА). — Арґентинські націоналісти цілком не звертають уваги на те, що світ про них думає і в свому урядуванні дальше наслідують Гітлера. Наприклад, недавно президент Раміpез іменував відомого анти-семіта й америкофоба Леона Скасса — в Кордобі інтервентором. Це є дуже важна державна посада і поступові організації в Арґентині внесли острий протест проти іменування адмірала Скасси. Вони доводять, що як Скассо зачне урядувати, то він матиме до діла з усіми шарами арґентинської суспільности, а тому, що він є анти-семіт і, що страшно н е н а в и д и т ь демократичної форми правління, то Скассо не буде трактувати всіх людей однаково.

Арґентинський уряд зіґнорував протест поступових орґанізацій й Адмірал Скассо скоро почне урядувати. Це значить, що уряд і дальше тримається націстської політики і, що робітничим і поступовим організаціям грозить переслідування. Націоналістична преса радіє з приводу іменування Скасси інтервентором і хвалить його за те, що він ворожо ставиться до так званого „американського імперіялізму". Арґентинські біженці в Монтевідео кажуть, що Скассо минулого року виголосив в Буенос Айрес промову в якій доказував, що Арґентина зовсім не потребує демократичної форми державного правління, бо демократія до нічого. Адмірал Скассо подивляє еспанського диктатора Франка і часто виступає проти Злучених Держав.

Такі люди, видно, імпонують панові президентові Арґентини і він їх назначує державними урядниками.

ФАШИСТСЬКИЙ АМБАСАДОР ВТІК ДО ШВАЙЦАРІЇ.

ВАШИНГТОН, (ОНА). — Тут є вістка, що як Італія скапітулювала, то фашістський амбасадор в Берліні, Діно Альфері, втік до Швайцарії. Він мав заявити, що не хоче мати з Мусолінієм нічого спільного і більш до Італії не вертає. Кажуть, що Альфері знає стан німецької індустрії і положення армії та думає, що Німеччина не має спромоги виграти війни. Він говорив це Мусолінієві, але диктатор його не слухав. Як в Римі відбувалося останнє зібрання Великої Фашістської Ради, то Альфері виступив проти Мусолінія і критикував його політику. Говорять, що після упадку Мусолінія, Альфері використав своє становище і звязки на те, щоби вибратись і поселитись в Швайцарії.

Довідавшись, що їх шеф до Берліна не вертає, більшість підрядних урядовців в італійській амбасаді зрезиґнували і казали себе інтернувати. Те саме зробили італійські дипльомати в Токіо, Копенгазі, Брукселі і Гелсінках. Вони мали зірвати з фашизмом і заявитися за Обєднаними Державами.

Розуміється, що не всі так зробили. Деякі спільники фашістського диктатора рішили тягнути поломаний віз до кінця. Наприклад, голова італійської місії в Будапешті, Філіппо Анфусо, сказав, що він дальше визнає Мусолінія головою держави — і за це став його амбасадором в Берліні.

ТАРЗАН, ч. 880. Вороже село.

Тарзан уникнув куль, але кілька слонів було поцілених.

Безпечний у лісу, Тарзан заосмотрив їх рани, і великі звірі стали його приятелями. Потім Тарзан пішов до села дикунів, що загнали слонів у пастку.

Вони позволили йому ввійти до села, але як він був у середині...

...вожд дав тайний приказ, і банда вояків кинулася, аби його схопити.

